

JENS MARTINUS LYSHEDE

1. november 1911–5. januar 1961

JENS MARTINUS LYSHEDE blev født den 1. november 1911 i Thorshøj i Torslev sogn; han var plejesøn af fru DORTHEA NIELSEN, Silkeborggaard. I 1930 blev han student fra Hjørring højere almenskole, og han påbegyndte derpå straks det matematisk-fysiske studium ved Københavns universitet, hvorfra han dimitteredes i juni 1935 med fysik som hovedfag og astronomi, kemi og matematik som bifag.

LYSHEDE fortsatte efter sin embedseksamen som videnskabelig assistent på instituttet for teoretisk fysik, hvorfra hans første videnskabelige arbejde da også stammer. I februar 1937 blev han ansat som videnskabelig assistent ved fysisk institut, Aarhus universitet. Hans videnskabelige indsats her manifesterer sig i en række værdifulde arbejder samt i tildelingen i

1940 af Københavns universitets guldmedalje for en afhandling om lavspændings-ionkilder til kernefysiske undersøgelser.

Den 1. februar 1942 forlod LYSHEDE den fysiske forskning, idet han blev ansat som hydrolog ved Det Danske Hedeselskab. Han fik domicil i Slagelse, og der kom nu en række arbejdsår, hvor LYSHEDE på en fremragende måde demonstrerede sit snilde for praktisk fysisk og hydrologisk arbejde, som kulminerede i hans doktorafhandling i 1955. Afhandlingen »Hydrologic Studies of Danish Watercourses« blev forsvaret på Københavns universitet den 1. marts 1955.

Kort efter, den 1. november 1956, blev LYSHEDE udnævnt til professor i fysik ved Den kgl. veterinær- og landbohøjskole. Medens han på den ene side havde vanskeligt ved at slippe de hydrologiske studier, idet der i de følgende år kom flere arbejder herom, blandt andet undersøgelserne over vandbalancen, som er et væsentligt bidrag til klarlæggelsen af de faktorer, der er bestemmende for afstrømningen, genoptog han på den anden side atter de fysiske studier. Ved at måle fordampningen fra en fri vandoverflade ved anvendelse af britisotopen tritium som indikator under nøje definerede fysiske omstændigheder (temperatur, vindhastighed, fugtighed og stråling) ønskede han at igangsætte et klimatologisk forskningsarbejde.

LYSHEDE var meget interesseret ikke blot i fysik og hydrologi, men i alle de fagområder, der grænser op dertil. Han blev således medlem af Dansk Geofysisk Forening i 1945, og han var foreningens formand fra 1957 til 1960. Den 4. december 1947 holdt han foredrag om vandføringen i danske vandløb, og den 1. november 1951 og den 18. november 1954 gav han referat af UGGI-møderne i henholdsvis Bryssel og Rom. Ved foreningens møde den 6. maj 1960 kunne han forelægge Geofysiken i Danmark II, hvori han har bidraget med kapitlet om hydrologi.

Han blev medlem af Dansk Geologisk Forening i 1954, og han var en interesseret tilhører ved mange af foreningens møder. I foråret 1960 blev han indvalgt i akademiet for de tekniske videnskaber. Siden 1944 var han sekretær i vandbalanceudvalget.

LYSHEDE blev ramt af en alvorlig bilulykke den 19. august 1960 på Bornholm, hvor han opholdt sig på ferie. Efter en lang og streng sygdomsperiode var han tilsyneladende i god bedring, da han pludselig døde den 5. januar 1961, knapt 50 år gammel. Dansk hydrologi mistede derved sin førstemand, og vi andre mistede en god og hjælpsom kollega og kammerat.

SVEND SAXOV.

FORTEGNELSE

over

J. M. LYSHEDE'S PUBLIKATIONER

1937. J. M. LYSHEDE og EBBE RASMUSSEN: Über die Kernmomente des Zinkisotops Zn^{67} , Zeitschrift für Physik 104, pp. 434–439.
 1938. Elektronmikroskopet, Naturens Verden 22, pp. 385–400.

1938. Om Elektronmikroskopet, *Fysisk Tidsskrift* 36, pp. 171-190.
- J. M. LYSHEDE og J. C. MADSEN: Experimentelle Untersuchungen über die Dauer von Zählrohrstößen, *Zeitschrift für Physik* 108, pp. 777-779.
1941. Untersuchungen über Niederspannungs-Ionenquellen, *Det kgl. Danske Videnskabernes Selskab, Mat.-fys. Medd.* XVIII, 13.
1951. Evapotranspiration from Areas in North Sealand, *UGGI, Ass. Int. Hydrol. Sc., Ass. Gen. Bruxelles*, tome III, pp. 463-467.
1952. Evapotranspiration from Areas in North Sealand, *Beretning fra Vandbalanceudvalget, Aka. f. d. tekn. vidensk., beretning no. 17*, pp. 59-63.
1954. Nogle eksempler fra potentialteoriens anvendelse på grundvandsbevægelse, *Nordisk Jordbrugsforskning* 36, pp. 553-558.
1955. Hydrologic Studies of Danish Watercourses, *Folio Geographica Danica* VI.
1957. Vandløbsregulering og afstrømningsmaksimum, *Nordisk Jordbrugsforskning* 39, pp. 173-177.
1958. FRODE EBERT og J. M. LYSHEDE: Afstrømningsundersøgelser i Furesøens nedbørsområde 1951-1953, *Furesøundersøgelser 1950-54, Folia Limnologica Scandinavica* 10, pp. 13-17.
1959. Danmarks vandbalance, *Ingeniøren* nr. 18, pp. 553-557.
- Nedbørs-, afstrømnings- og fordampningsforhold i Danmark, *Vandbalance, Teknisk forlag*, pp. 9-21.
1960. Hydrologi, *Geofysiken i Danmark* 2, pp. 29-37.
1962. Consideration on applied Geophysics, *Medd. Dansk Geol. Forening*, 15, pp. 123-126.